Stadskerk Nijmegen
Oecumenisch CityPastoraat

24 januari 2021

Overweging door ds Pieter Endedijk

\+ + + + + + + + + + +

Openingslied : lied 612
t S de Vries, m H Schütz (Aus meines Herzens Grunde)

1. Wij komen als geroepen
en aan het licht gebracht.
Het leven te begroeten
heeft God ons toegedacht.
Wij komen als geroepen,
getekend met een naam,
van ongeweten toekomst
de mede-erfgenaam.

2. Geroepen om te leven,
gehouden aan zijn woord
van uitgesproken vrede,
van liefde ongehoord.
Herboren, uitgetogen
uit de toevalligheid,
bestemd voor de genade,
het donker al voorbij!

3. Getekend voor ons leven
als kind'ren van het licht,
gezaaid op hoop van zegen,
de dag als vergezicht.
God, breng ons zelf op Adem
en treed in ons bestaan.
Bezegel onze vreugde
hier met uw eigen Naam!

Welkomstgroet

Gebed

Evangelielezing: Markus 1:14-20

Overweging

Gebeden

Onze Vader

Onze Vader in de hemel,
laat uw naam geheiligd worden,
laat uw koninkrijk komen
en uw wil gedaan worden
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons vandaag het brood
dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij hebben vergeven
wie ons iets schuldig was.
En breng ons niet in beproeving,
maar red ons uit de greep van het kwaad.
Want aan u behoort het koningschap,
de macht en de majesteit
tot in eeuwigheid. Amen.

Vredeswens

Slotlied: Lied 181 t S de Vries, m W Vogel

1. een heel klein zaadje waait weg op de wind.
Het ligt verloren op de straat
en niemand die het vindt.

2. Zo'n heel klein zaadje dat vang je in je hand.
Je dekt het met de aarde toe;
dan slaapt het in de grond.

3. Zo'n heel klein zaadje wordt wakker van het licht,
Het groeit de grond te boven,
het warmt zijn gezicht.

4. Zo'n heel klein zaadje is liefdevol gepoot.
Dan loopt het uit en wordt een boom,
een boom, zo sterk, zo groot.

5. Zo'n heel klein zaadje groeit langzaam, tak na tak,
tot alle vogels zingen in
hun grootse onderdak.

6. Zo'n heel klein zaadje is Gods Koninkrijk:
het groeit en wordt voor iedereen
een schuilplaats wereldwijd.

7. Dit kleine zaadje, je vangt het in je hart.
Het wordt van alle liefde groot,
het groeit, als je volhardt.

Zegen

MEDEDELINGEN

Vanwege Covid-19 zijn er geen vieringen live of gestreamd.

De stevenscantorij zingt 2x per maand, volgende maal 31 januari. Nieuwe leden zijn zeer welkom. Repetitie dinsdagavond. Info W Lange (wklange@hotmail.com)

Het OCP houdt sinds 1974 elke zondag een viering in de Stevenskerk. Wilt u ons steunen ? NL52INGB0007645594 tnv St tot bevordering van de Oecumene. *Extra financiële steun ivm de kosten van streaming en verwarming is welkom.*

www.stadskerknijmegen.nl / info@stadskerknijmegen.nl zie ook onze facebookpagina
Licentienummer:L15289

zondag 24 januari 2021, Stadskerk Nijmegen (OCP), Derde zondag na Epifanie,
ds. Pieter Endedijk, Arnhem

[Openingslied:]
Liedboek 612, 'Wij komen als geroepen'
te beluisteren op: https://www.youtube.com/watch?v=DhPXG6ExGJQ (met tekst)

[Evangelielezing: Marcus 1,14-20] (Willibrordvertaling)
14 Nadat Johannes was gevangengenomen, ging Jezus naar Galilea en verkondigde er Gods Blijde Boodschap. 15 Hij zei: 'De tijd is vervuld en het Rijk Gods is nabij; bekeert u en gelooft in de Blijde Boodschap.'
16 Toen Hij eens langs het meer van Galilea liep, zag Hij Simon en de broer van Simon, Andreas, terwijl zij bezig waren het net uit te werpen in het meer; zij waren namelijk vissers.
17 Jezus sprak tot hen: 'Komt, volgt Mij, Ik zal maken dat gij vissers van mensen wordt.' 18 Terstond lieten zij hun netten in de steek en volgden Hem. 19 Iets verder gaande zag Hij Jacobus, de zoon van Zebedeüs en diens broer Johannes; ook zij waren in de boot bezig met hun netten klaar te maken. 20 Onmiddellijk riep Hij hen. Zij lieten hun vader Zebedeüs met de dagloners in de boot achter en volgden Hem.

[woorden ter overweging:]

Elk jaar is het evangelie over de roeping van de eerste discipelen in de epifaniëntijd aan de orde. En elk jaar zoemt bij het lezen of horen van de woorden het lied van Ad den Besten door mijn hoofd dat hij bij dit verhaal schreef: 'Jezus, die langs het water liep', maar dan vooral deze woorden:

Hij komt misschien vandaag voorbij
en roept ook ons, roept jou en mij,
om alles op te geven
en trouw Hem na te leven. (*Liedboek* 531, *Gezangen voor Liturgie* 478)

Maar is dat niet teveel gevraagd?
Alles zomaar loslaten, alles waar je aan gehecht bent.
Is dat de bedoeling?

Goed, ik ken wel verhalen van mensen die alles loslieten en hun hele leven in dienst van God stelden, gingen werken en leven in een land ver weg of in een klooster dichtbij.
Maar moeten wij dat dan allemaal doen?
Komt het Koninkrijk van God zo nabij?

Misschien raken we met dat laatste wel de kern waar het hier om gaat. Het is niet een vraag: 'Komt het Koninkrijk van God nabij?', het wordt door Jezus gesteld: 'het Koninkrijk van God is nabij'.

Daarom zijn de eerste woorden van het evangelie van deze zondag ook zo essentieel om het vervolg te verstaan, de woorden die aan die roeping lijken vooraf te gaan, woorden die in de Bijbel vaak met een witregel van het vervolg worden gescheiden en met een tekstkopje in de trant van 'Roeping van enkele vissers'. Staat het een wel los van het ander?

Als Johannes de Doper gevangen is genomen, neemt Jezus van hem het stokje over. De oproep tot bekering, zo nadrukkelijk door Johannes uitgesproken, wordt door Jezus opnieuw uitgesproken. Maar wat betekenen die woorden van bekering?
Als die woorden temaken hebben met wat daarna wordt verteld, dan is het niet allereerst wat je doet, maar wat je wordt gedaan.

Jezus roept mensen, vissers, en – zo weet het lied van Ad den Besten daar meteen aan toe te voegen – later een tollenaar, maar dan uiteindelijk ook ons. 'De tijd is aangebroken, het Koninkrijk van God is nabij', zo zegt Hij in één adem. Die nabijheid is niet ooit en eens, maar is het nu: Hij komt misschien vandaag voorbij.

In dat Bijbelgedeelte over die roeping van die eerste discipelen lijken voor ons geen geheimen te zitten. Je ziet het voor je: Jezus loopt langs het water en roept twee maal twee broers tot zich om Hem te volgen.
Maar is het wel zo vanzelfsprekend?
Alleen Jezus is in dit gedeelte aan het woord. De anderen zeggen niets. Is er dan geen weerwoord, geen tegenspraak? Kán dat wel: zomaar je werk uit je handen laten vallen, je eigen familie de rug toekeren, zonder tegenspraak?

Als je die vragen stelt, dan ga je ervan uit dat wij als mens centraal staan. Maar wij hebben zoals die discipelen even niets te zeggen. Want er wordt ons iets gedaan, aangedaan: het koninkrijk van God.

Geloof is iets dat we vaak willen hebben, als een bezit. Of we zien het als een tekort: had ik maar meer geloof. Wat had ik eraan in de duistere momenten van mijn leven. Maar wat heb ik dan wel of niet? Willen wij niet teveel zingeving in ons leven stoppen, om zo op alle vragen een antwoord te hebben, wat weerstand in tijden van tegenslag en zorg?

Het evangelie maakt duidelijk dat het niet gaat om van iets meer te krijgen, maar om iets achter te laten, van iets minder te krijgen of te hebben. Jezus vraagt van de vissers om hun netten neer te leggen, om hun beroep achter zich te laten en zegt: 'Ik zal van jullie vissers van mensen maken'. Achterlaten om iets te gaan worden.

Dat beeld kunnen wij volkomen verkeerd verstaan.
Hierom gaat het: mensen zijn als vissen. Zij leven in de duisternis. Zij moeten aan het licht gebracht worden. Daarom zoekt Jezus vissers als zijn eerste discipelen.

Jezus roept zijn discipelen, om mensen aan het licht te brengen.
Maar al te vaak is in de uitleg van de zin ‘Ik zal jullie vissers van mensen maken’ de nadruk gelegd op een net, dat de vissen moet vangen, dat de mensen moet vangen. Mensen die aan de haak geslagen worden. En velen moeten bij deze woorden denken aan agressieve methoden om mensen tot het christendom over te halen. Maar wie deze woorden zó leest, haalt alleen die zin er uit en vergeet wat er omheen staat.
Jezus spreekt in het geheel niet over een net. Alleen vissers van mensen. Hij spreekt dus over een netwerk van mensen! Om zo aan het licht te brengen wie in de diepste duisternis gezeten is, en leeft in de schaduw van de dood.

En wat is dat?
Daarom vertelt Marcus na dit verhaal meteen over mensen die ziek zijn en tot Jezus gebracht werden. En Jezus genas hen, bracht leven in de duisternis van deze mensen.

De vissers lopen achter Jezus aan. Ze zeggen niets, ze hebben niets te zeggen. Want er wordt hun iets aangedaan: het Koninkrijk van God.
Pas later, als ze in Kafarnaüm zijn aangekomen, spreken die vissers. Na een eerste teken van Jezus, een genezing, een levensteken, als iedereen verbijsterd is, komen ze tot besef en zeggen tot elkaar: ‘Wat is dit? Een nieuwe leer met groot gezag!’ Achteraf zien zij het pas, begrijpen ze wat die roeping is.

Die roeping waarvan in het evangelie sprake is, blijft voor ons moeilijk te plaatsen. We gebruiken het woord vaak bij een geestelijke, een predikant, een priester. Hebben zij een stem gehoord die een ander niet hoorde? Is hun werk ook niet een gewoon beroep (waarin ook het woord ‘roep’ zit). De hartstocht waarmee zij hun werk doen is toch even groot als de hartstocht waarmee anderen hun werk doen, de bakker, de architect, de lerares, de verpleegkundige. En de twijfel die een geestelijke kan bevangen kan even groot zijn als de twijfel die anderen kunnen ervaren: ben ik op de goede weg, krijgt mijn leven zo werkelijke betekenis?

Je hebt op een gegeven moment een keuze gemaakt, een beslissing genomen, een bepaalde afslag gekozen. Je hebt ooit een keuze in iets gemaakt en dat heeft consequenties.
Roeping valt niet zomaar uit de hemel als een donderslag, als een inzicht dat plotseling kwam. Het is meer een gaandeweg ontdekken. Iets waarvan je later inziet dat het betekenisgevend is geweest voor je leven.
Roeping is meer iets dat heel klein begint, dat ongemerkt groeit en dan zie je dat het iets groots geworden is. Iets als dat zaadje, waarover sprake is in het laatste lied dat voor vandaag wordt aangereikt.
‘Zo’n heel klein zaadje is Gods koninkrijk’ zegt het lied. Dat koninkrijk is dus niet een land van ooit, een utopie, nee, het ís er, het is je gegeven, het is heel nabij.

Als ik de woorden van dat lied nog eens lees, dan begrijp ik dat dat zaadje iets is dat je zomaar kunt vangen in je hand, het waait naar je toe, je zoekt het niet, het komt je toe. Misschien zijn de laatste woorden van het lied wel de kern: 'het groeit, als je volhardt'. Roeping vraagt om volharding, zeker als de vanzelfsprekendheid ver te zoeken is.

Roeping is ook dat je ziet: zo is mijn weg gegaan. Je moet er ook niet steeds bij stil staan, maar soms: terugkijkend: toen maakte ik die keuze, en dat heeft mijn leven bepaald, vorm gegeven. Zo is mijn leven betekenisgevend geworden, voor mijzelf en ook voor anderen.

Om daar iets van te begrijpen denk ik aan Dag Hammarskjöld, één van de eerste secretarissen-generaal van de Verenigde Naties. Hij was een man die het als een opdracht zag om volken met elkaar te verzoenen. Op één van zijn vredesmissies kwam hij bij een vliegtuigongeluk om.
Tot veler verrassing vond men na zijn dood in zijn woning een dagboek, 'Merkstenen' geheten, waarin de onbekende binnenkant van deze man duidelijk werd.
Zo schreef hij: 'Ik weet niet wie – of wat – de vraag stelde. Ik weet niet wanneer hij gesteld werd. Ik herinner mij zelfs niet dat ik geantwoord heb. Maar er is een moment geweest waarop ik 'ja' antwoordde aan Iemand – of iets – en sinds dat uur was ik er zeker van dat het bestaan een betekenis heeft en het daarom mijn leven in zelfovergave een doel had.'

Roeping is dat je leven betekenisgevend is en wordt, gewoon in je dagelijkse doen, om mensen aan het licht te brengen. Hoe? Daar hoef je niet de hele dag over lopen te tobben. Het kan zomaar ongemerkt gestalte krijgen, omdat het al een leven lang groeit als een heel klein zaadje, dat Gods koninkrijk is.
Het kan zijn dat je achteraf ziet, inziet: toen, op dat moment nam ik die keuze, ging ik die weg in. Toen misschien zonder te beseffen, nu zie je dat het betekenisgevend is en is geweest.

Hij komt misschien vandaag voorbij.

[gebed:]
Wij bidden voor denkers en doeners,
voor alle mensen van het woord:
voor wie wikken en wegen,
voor wie spreken en getuigen,
voor wie schrijven en zingen.
Wij bidden voor allen
die voeding geven aan de droom,
die nieuwe wegen durven wijzen
en anderen weten te bezielen.

Wij bidden voor alle mensen van de daad:
voor wie niet wachten tot morgen,
maar vandaag al beginnen,
voor wie heel maken en genezen,
voor wie troosten en bemoedigen.
Wij bidden voor allen
die zich steeds weer laten raken
door de nood van anderen
die helpen waar zij kunnen
en gewoon doen wat gedaan moet worden.

Wij bidden voor ons allen,
voor vrouwen en mannen,
voor jong en voor ouder,
voor wie willen behouden
en voor wie willen vernieuwen,
voor wie twijfelen en voor wie doordouwen,
voor kerkelijke gemeenschappen
in deze tijd van zorgen en onzekerheid,
dat haar roeping niet tot last is,
maar dat haar vertrouwen haar toekomst is,
en haar verscheidenheid haar rijkdom.

Wij bidden voor wie regeren en besturen,
dat zij zich niet koesteren
hoog in het centrum van de macht,
maar dat de minsten hun een zorg is,
dat deze aarde hun tegoed is,
dat zij niet heersen maar dienen.

[slotlied:]
Liedboek 181, ‘Een heel klein zaadje’

1.Een heel klein zaadje waait weg op de wind.
Het ligt verloren op de straat en niemand die het vind.

2.Zo'n heel klein zaadje dat vang je in de hand.
Je dekt het met de aarde toe: dan slaapt het in de grond.

3.Zo'n heel klein zaadje wordt wakker van het licht.
Het groeit de zon te boven, het warmt zijn gezicht.

4.Zo'n heel klein zaadje is liefdevol gepoot.
Dan loopt het uit en wordt een boom, een boom, zo sterk zo groot.

5.Zo'n heel klein zaadje groeit langzaam, tak na tak,
tot alle vogels zingen in hun grootse onderdak.

6.Zo'n heel klein zaadje is Gods Koninkrijk:
het groeit en wordt voor iedereen een schuilplaats wereldwijd.

7.Dit kleine zaadje, je vangt het in je hart.
Het wordt van alle liefde groot, het groeit als je volhardt.

[zegen:]
In ons hart en in ons huis
de zegen van God.
In ons komen en in ons gaan
de vrede van God.
In ons leven, op onze zoektocht,
de liefde van God.
Bij het einde, nieuw begin,
de armen van God om ons te ontvangen,
thuis te brengen.
Amen. (*Liedboek*, blz. 1317)

Pieter Endedijk, endedijk@hetnet.nl

Het lied 'Jezus die langs het water liep' is te beluisteren op:
https://www.youtube.com/watch?v=WxBmf3IA_Ow (met tekst)